

OBSAH

I. ZÁKLADNÍ POJMY DUŠEVNÍ HYGIENY	9
Duševní hygiena jako věda	9
K dějinám duševní hygieny	9
Duševní hygiena v socialistických zemích	10
Postavení duševní hygieny	12
Komu je určena duševní hygiena?	13
Důvody zájmu o duševní hygieny	13
Význam duševní hygieny pro vysokoškolského studenta	15
Metody duševní hygieny	16
Základní pojmy duševní hygieny	21
Pojetí duševního zdraví	22
Pojem adaptace	25
Pojetí adaptace	26
Aspekty adaptace	30
Známky růstu duševní rovnováhy	30
II. HYGIENA DUŠEVNÍ PRÁCE	34
Stresory v práci	35
Přehled stresorů v životě vysokoškoláků	35
Životní změna a stres	36
Pracovní přetíženost a chronická únava	38
Zásady N. S. Vveděnského	40
III. ŽIVOTOSPRAVA Z HLEDISKA DUŠEVNÍ HYGIENY	41
Spánek	41
Výživa	45
Správné dýchání	47
Odpočinek	53
Pohyb, tělesná práce a cvičení	55
Hospodaření s časem z hlediska duševní hygieny	59
Odstraňování zlovyků (nepřiměřených návyků)	63
IV. PSYCHOHYGIENICKÝ POHLED NA PRACOVNÍ PROSTŘEDÍ	69
Úprava optických podmínek	69
Úprava akustických podmínek — boj proti hluku	70
Teplota, vlhkost a cirkulace vzduchu	71

V. ONTOGENETICKÉ ASPEKTY DUŠEVNÍHO ZDRAVÍ	73
Péče o duševní zdraví člověka v nejranějších fázích jeho života	73
Kvality mateřské péče	74
Děti bez rodin, z neúplných a rozvrácených rodin	77
Duševní hygiena ve škole	78
Zásady pohlavní výchovy mládeže z hlediska duševní hygieny	87
Mentálně hygienické problémy pohlavních styků mládeže	88
Neopětované citové vztahy	94
Výběr životního partnera	99
Styly manželského přizpůsobení	103
Faktory upevňující vzájemnou adaptaci manželů	104
Adaptace v rodině	109
Duševní hygiena a nemoc	111
Psychohygiena v nemocničním prostředí	113
Duševní hygiena ve stáří	115
VI. SOCIÁLNÍ ASPEKTY DUŠEVNÍ HYGIENY	119
Posuzování druhých lidí	119
Determinanty přátelských vztahů	127
Vytváření kolektivu	130
Prevence konfliktů mezi lidmi	132
Problémy jednání s amorálními psychopaty	135
Mentálně hygienické problémy sociální izolace	136
Některá pravidla pro jednání s lidmi z hlediska duševní hygieny	138
VII. SEBEVÝCHOVA A DUŠEVNÍ ZDRAVÍ	142
Sebepoznávání	142
Koncentrace pozornosti	144
Autoregulace myšlenek a představ	145
Zvládání subjektivních emočních nesnází	148
Zvládání zvýšené emoční tenze	149
Šetření emoční energie	150
Emoční přeladění	151
Volní jednání z hlediska duševní hygieny	152
Rozhodování	152
Cesty z vnitřních konfliktů	154
Techniky rozhodování z hlediska duševní hygieny	156
Realizace rozhodnutí	156
Sebevýchova charakterových rysů z hlediska duševní hygieny	157
VIII. AUTOREGULAČNÍ CVIČENÍ	164
Relaxace — úvodní poznámky	164
Typy relaxací	165
Metody prostého svalového uvolnění	169
Progresivní relaxace Edmunda Jacobsona	169
Mariščukův relaxační trénink	169
Pojetí relaxace podle W. Reicha	170
Relaxace s autosugescí	172
Autogenní trénink J. H. Schultze	172

Nižší stupeň AT	173
Vyšší stupeň AT	179
Thomasovy doplňky vyššího stupně AT	182
Modifikace AT podle Szyszko-Bohusza	183
Modifikace AT podle Svjadošče a Romena	184
Modifikace AT podle Mirovského a Šogama	185
Modifikace AT podle Repina a Rožnova	185
Koncentrační sebeuvolnění pomocí dechových cvičení	186
Využití jógy v každodenní praxi duševní hygieny	190
Přínos jógy pro duševní hygienu	190
Antistresová sestava V. Zemana	194
Koncentrativní pohybová cvičení podle R. Mühlbachera	196
Souhrn ruský	200
Souhrn anglický	202
Vybraná literatura	204